

Asia: VN/27452/2020

Viranomaisten ja julkista tehtävää hoitavien kokemukset julkisuuslain toimivuuteen ja julkisuusperiaatteen toteuttamiseen liittyen

Lausunnonantajan lausunto

1. Toteutuuko julkisuusperiaate asiamukaisella tavalla? Jos ei, niin mitkä ovat nähdäksenne toteutumisen keskeisimmät esteet?

Julkisuusperiaate pääosin toteutuu kohtuullisesti Suomessa. Esteenä voi edelleen olla manuaalisten käytäntöjen jäykkyys, minkä vuoksi kansalainen ei voi esimerkiksi tietää, mitä tietoja ja asiakirjoja viranomaisen hallussa on. Digimaailma korjaa tilanteen paremmaksi. Digimaailmassa tietolähteet voidaan julkaista yleisessä tietoverkossa, jolloin tietojen pyytäminen ja myös tietojen antaminen tulee helpommaksi.

2. Liittyykö julkisuuslain säännösten käytännön toimivuuteen (esim. asiakirjan käsite, asiakirjan julkiseksi tulemisen ajankohta) haasteita? Jos liittyy, niin kuvatkaa tarkemmin millaisia?

Haasteita on aina liittynyt asiakirjan käsitteeseen, joka on epämääräinen. Laissa tulisi käsitellä vain "tiedon" julkisuutta ja luopua asiakirjan käsitteestä. Tiedon tallentamisen menetelmät monipuolistuvat ja monimutkaistuvat, mikä on huomioitava tulevassa lainsäädännössä. Tekninen kehitys puoltaa avoimien ja yleisten määritelmien käyttöä lainsäädännössä ja viranomaisten avoimuusvelvoitteiden korostamista. Laissa oleva "asiakirjan" käsite ja sen tulkinta ei vastaa yleiskieltä.

Asianosaisen käsite on tulkinnanvarainen. Miten arvioidaan esim. säätiossa, onko hallituksen jäsen yksityishenkilönä asianosainen, kun punnitaan asianosaisen oikeutta saada asiakirjoja. Tämä aiheuttaa hankaluutta tilanteessa, jossa hallituksen jäsenet ovat erimielisiä keskenään ja säätioon kohdistuva valvontaprosessi on kesken, eivätkä asiakirjat ole yleisöjulkisia. Valvontaprosessin käynnistäjänä oleva hallituksen jäsen ("Ilmiantaja", valvontaprosessin käynnistänyt henkilö) voi kärsiä esille tuomistaan epäkohdista ja häneltä aletaan pimittää tietoja.

Liikesalaisuuden käsitettä ei ole avattu julkisuuslaissa.

Julkisuuslain 24 § 6 kohdan kanteluasiakirjat-termi ei ole selkeä. Kantelu termi on vakiintunut oikeudellinen termi, joten laissa tulisi paremmin avata, mitä asioita tällä tarkoitetaan. Käsittääkö tämä minkä tahansa ilmiannon valvovalle viranomaiselle?

Rajanveto vireillä olevan ja päättyneen valvonta-asian välillä ja siihen liittyvä asiakirjan julkiseksi tuleminen ei ole selkeä laissa. Milloin voi edelleen asian ratkaisun jälkeen katsoa, että asiakirjan julkiseksi tuleminen vaarantaa valvonnan tarkoituksen tai on omiaan aiheuttamaan vahinkoa esim. ilmiantajalle. Viranomaistoiminnassa pitäisi voida huomioida tarve saada uusia ilmiantoja ja toisaalta tarve suojata ilmoittajaa kategorisesti.

3. Oletteko havainneet julkisuuslain yksittäisissä säännöksissä tai rakenteessa epäselvyyttä tai tulkinnanvaraisuutta, jotka vaikeuttavat olennaisesti säännösten soveltamista? Nimetkää ongelmia aiheuttavat lainkohdat ja kuvatkaa havaintoa tarkemmin.

Tietosuoja-asetuksen henkilötietojen suojaa koskevien määräysten ja periaatteiden sovittamista yhteen virallisten asiakirjojen julkisuuden kanssa olisi välttämätöntä selkeyttää. Tämä kommentti liittyy siten tietosuoja-asetuksen 86 artiklaan ja sen mahdollistamaan kansalliseen säätelyyn. Kansallista säätelyä tulisi selventtää, että siitä ilmenisi, miten kahta hyvin erilaista periaatetta on tarkoitus sovittaa yhteen niin, etteivät kummallekaan keskeiset asiat vaarannu.

Kokonaisuudelle ovat olennaisia myös tietosuojalain 28 §, julkisuuslain määräykset tiedon antamisesta asiakirjasta ja lisäksi julkisuutta koskevat määräykset erityislaeissa.

Yksityiskohdissa on tulkinnanvaraisuutta. Moniin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n poikkeustapauksiin sisältyy tulkinnanvaraisuutta ja ehdollisuutta ("jos" edellytyksiä). Soveltamisalat eivät ole selviä. Esimerkki: Lain 24 §:n 1 mom. 30) kohta, jonka mukaan salassa pidettävää on "oppilashuoltoa ja oppilaan opetuksesta vapauttamista koskevat asiakirjat, oppilaan ja kokelaan koesuoritukset sekä sellaiset oppilaitoksen antamat todistukset ja muut asiakirjat, jotka sisältävät oppilaan henkilökohtaisten ominaisuuksien sanallista arviointia koskevia tietoja, samoin kuin asiakirjat, joista ilmenee ylioppilastutkintolautakunnan määräämien arvostelijoiden arvostelutehtäviä koskeva koulukohtainen työnjako, kunnes on kulunut vuosi kyseisestä tutkintakerrasta".

PRH järjestää tilintarkastajien ammattitutkinnot. On epäselvää, mikä on "koesuoritus" ja ovatko edellisen lainkohdan perusteella kokelaiden koevastaukset, saadut pisteet, arvostelua koskevat oikaisuvaatimukset ja muutoksenhaut sekä näihin liittyvät valmistelumuistiot salassa pidettäviä

tietoja. PRH on luonut oman tulkintansa yksityiskohdista, mutta näitä tulkintoja ei ole testattu hallinto-oikeudessa. Yleisen edun kannalta merkittäviin tehtäviin ja julkisiin tehtäviin testaaminen ei periaatteessa saisi olla salassa pidettävää tietoa. On selvää, että hylätty – hyväksytty akselilla tietojen tulee olla julkisia.

Edellisessä kysymyksessä mainittu tarve suojata väärinkäytösten ilmoittajaa, jos hänen nimensä ei ole kategorisesti mahdollista suojata, vaikeuttaa valvovan viranomaisen mahdollisuuksia saada valvontapyyntöjä niin, että niihin voisi saada tarvittaessa lisätietoja (jos ainoa keino on suojata henkilöä pyytämällä ilmianto ilman nimeä). Vahinkoedellytysklausuuli tässä suhteessa ongelmallinen, etukäteen ei voi olla tietoa, mistä kenellekin aiheutuu ongelmia. Ainakin työskentely organisaatiossa, jonka toimintaa henkilö pyytää selvittämään, aiheuttaa yleensä ihmiselle ongelmia.

Julkisuuslain mukaan on edelleen epäselvää, onko valvonnan tarkoituksen toteutumisella mahdollista perustella ilmoittajan henkilöllisyyden salaaminen myös valvonta-asian käsittelyn päättymisen jälkeen.

4. Ovatko digitalisaatio, muuttuneet tiedonkäsittelytavat tai muut muutoksettoimintaympäristössä aiheuttaneet haasteita julkisuuslain soveltamisessa tai julkisuusperiaatteen toteutumisessa? Jos ovat, niin kuvatkaa näitä muutoksia ja sitä, miten ne vaikuttavat lain soveltamiseen?

Digitalisaatio on tuonut mukanaan suuren muutoksen, jossa erilaisten tietovirtojen mahdollisuus on suuri. Tämä on merkittävää esimerkiksi tietosuojariskien hallinnan kannalta. Yhdistelmä asettaa erityisiä vaatimuksia sille, miten asiakirjajulkisuuden ja henkilötietojen suojan yhteensovittamisesta on kummankin merkittävän asian turvaamiseksi perusteltua säätää. Tietosuojan toteutumisen kannalta olennaisia ovat esimerkiksi käyttötarkoitus ja tiedon käsittelyn minimointi (mikä vielä on käyttötarkoituksen toteuttamiseksi tarpeellista). Siten julkisuus pitäisi voida toteuttaa niin, etteivät tietosuojalle olennaiset periaatteet vaarannu.

Digitalisaatio on aiheuttanut muutoksia ja haasteita, koska tieto ei ole enää asiakirjan muodossa. Samankin tiedon formaatti muuttuu käsittelyn aikana ja voi fragmentoitua pieniin osiin.

5. Liittyykö julkisuuslain ja henkilötietojen suojaa koskevien sekä niitä yhteensovittavien (Julkl 16.3 §) säännösten tulkittamiseen mielestänne haasteita? Jos liittyy, niin kuvatkaa kokemaanne epäselvyyttä tai epäkohtaa mahdollisimman tarkasti.

Asetelmaan liittyvä lainsäädäntökokonaisuus on laaja ja monisäikeinen tilanteessa, jossa on tarkoitus sovittaa yhteen lähtökohdiltaan kaksi erilaista periaatetta. Tilanteen monimutkaisuuteen vaikuttaa se, että digitaalisuuden kautta toimiva tietoyhteiskunta on muuttunut paljon ja jatkaa muuttumistaan. Tavallaan normeja sovelletaan laajaan kokonaisuuteen, joka muuntuu toisenlaiseksi tämän tästä.

Normien kannalta keskiössä ovat tietosuoja-asetuksen 86 artikla ja julkisuuslain 16.3, mutta isoon kokonaisuuteen liittyvät myös tietosuojalain 28 § ja erityislakien julkisuutta koskevat määräykset.

Keskeistä on, että säännökset henkilötietojen suojan ja asiakirjajulkisuuden yhteensovittamisesta olisivat sellaisia, että tietosuojaperiaatteet ja tietosuojariskien hallinta olisivat hyvin ja selkeällä tavalla toteutettavissa samaan aikaan kuin toteutettaisiin myös julkisuusperiaatetta.

Liittyy haasteita, koska henkilötietojen suoja voi estää tiedon luovuttamisen, joka muuten olisi julkinen. Tämä tulee esiin useissa asiayhteyksissä. Esimerkiksi sivulliset tiedustelevat henkilöihin kohdistuvaan viranomaisvalvontaan liittyviä tietoja, jolloin tulee usein esiin kysymys yksityisyyden suojasta. Julkisuuslaissa on epäselvää, minkälainen käyttö tiedon vastaanottajan päässä on GDPR:n ja siihen perustuvien säännösten mukaan hyväksyttävää ja oikeuttaa viranomaisen henkilötiedon luovuttamiseen.

Asiakirjan antamistavoista

Julkisuuslain 16 § erittelee tietojen eri antamistavat. Julkisuuslain 16 §:n 1 momentissa säädetään tilanteista, joissa tieto annetaan suullisesti taikka antamalla asiakirja viranomaisen luona nähtäväksi ja jäljennettäväksi tai kuunneltavaksi tai antamalla siitä kopio tai tuloste. Julkisuuslain 16 §:n 3 momentissa on kuitenkin asetettu lisärajoitus koskien sähköistä luovuttamista henkilörekisteristä, jonka mukaan viranomaisen henkilörekisteristä saa antaa henkilötietoja sisältävän kopion tai tulosteen tai sen tiedot sähköisessä muodossa, jollei laissa ole toisin erikseen säädetty, jos luovutuksensaajalla on henkilötietojen suojaa koskevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää sellaisia henkilötietoja. Asiakirjan antamistavoista suullisesti tai nähtäväksi annettavia tietoja eivät siis koske samat lisärajoitukset kuin mitkä koskevat henkilötietojen antamista kopiona, tulosteena tai sähköisessä muodossa.

Nykypäivänä ei vaikuta enää perustellulta ratkaisu, jossa saman asiakirjan, joka luovutetaan viranomaisen henkilörekisteristä, voi saada esimerkiksi nähtäväksi ilman mitään lisäedellytyksiä kokonaisuudessaan, kun sitä menee katsomaan viranomaisen luokse, mutta ei silloin, kun sitä pyytää sähköisesti, ellei täytä julkisuuslain 16 §:n 3 momentin erityisedellytyksiä.

Julkisuuslakia pitäisi muuttaa niin, että asiakirjoja pitäisi kohdella pääsääntöisesti samalla tavalla riippumatta luovutustavasta; ei niin, että toisella tavalla näkee sen kokonaan ja toisella tavalla osittain peitetyn asiakirjan, jos ei täytä sähköisen luovutuksen lisäedellytyksiä. Jos on tarvetta rajata massaluovutusta, niin se pitäisi säännellä jotenkin toisin, koska sähköisyys on nykyään pääsääntö eikä kukaan mene virastolle katsomaan asiakirjoja.

Ns. kotitalouspoikkeus

Viranomaisen saadessa julkisuuslain 16 §:n 3 momentin piiriin menevän asiakirjapyyntöön tulee arvioitavaksi siihen sisältyvä lisäedellytys eli onko pyytäjällä oikeus käsitellä henkilötietoja, jolloin pääsääntöisesti tulee arvioitavaksi tietosuojalain edellytykset, jos erityislainsäädäntöä ei ole. Ongelmaksi nousee kuitenkin, jos pyytäjänä on kotitalouspoikkeuksen piiriin kuuluva henkilö.

Tietosuojalain soveltamisala määrittyy EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalan mukaisesti ja tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2. c) -kohdan mukaan ”tätä asetusta ei sovelleta henkilötietojen käsittelyyn, jonka luonnollinen henkilö suorittaa yksinomaan henkilökohtaisessa tai kotitalouttaan koskevassa toiminnassa”. Kun yksityishenkilö siis pyytää tietoja viranomaisen henkilörekisteristä, ei tietosuojalaki tai tietosuoja-asetus sovellu pyytäjään, eivätkä siis myöskään tietosuojalaista tulevat edellytykset käsitellä henkilötietoja. Kun yksityishenkilö pyytää henkilökohtaiseen tarkoitukseen asiakirjaa viranomaisen henkilörekisteristä asiakirja tulisi luovuttaa ilman mitään erityisedellytyksiä, koska tietosuojalaki/-asetus eivät sovellu tähän luovutukseen.

Kysymystä on käsitelty oikeusasiamiehen ratkaisussa

<https://www.oikeusasiamies.fi/r/fi/ratkaisut/-/eoar/1473/2016>

Oikeusasiamiehen ratkaisusta ilmenevien perusteiden sekä siitä ilmenevien hallitusten esitysten, oikeuskäytännön ja oikeuskirjallisuuden perusteella yksityisen pyytäessä viranomaiselta henkilötietoja sisältävää asiakirjaa kotitalouspoikkeuksen alle kuuluvassa tilanteessa, henkilötiedot tulisi antaa asiakirjan mukana, ellei jostain muusta laista tule perustetta olla antamatta niitä. Tietosuojalaista/-asetuksesta ei tule tähän rajoitteita tämän käyttötarkoituksen jäädessä soveltamisalan ulkopuolelle. Ongelmallisemmaksi tilanne menee, koska lakiteknisesti sama tilanne on olemassa koskien henkilötunnusta ja sen luovutusta. Kun yksityinen henkilö pyytää viranomaiselta henkilökohtaisiin tarkoituksiin asiakirjaa, joka sisältää henkilötunnuksen, henkilötunnuksen antamista rajoittavat tietosuojalaki/-asetus eivät sovellu, koska tämä käyttötarkoitus jää säännösten ulkopuolelle.

Tietosuojalain 29 § 4 momentin mukaan henkilötunnusta ei tule merkitä tarpeettomasti henkilörekisterin perusteella tulostettuihin tai laadittuihin asiakirjoihin. Tämän nojalla viranomaisen on velvollinen esimerkiksi rajoittamaan sitä, jos viranomaisen tulostaa rekisteristään asiakirjan, niin sellaiseen ei tulisi tarpeettomasti merkitä henkilötunnusta. Henkilötunnukset saadaan näin rajattua osasta asiakirjoista pois. Ongelmaksi nousee kuitenkin se, että tietosuojalain 29 § 4 momentti koskee rekisteristä tulostettuja ja laadittuja asiakirjoja. Merkinnän tarpeettomuutta ei voida arvioida niistä asiakirjoista, jotka on viranomaiselle toimitettu, koska asiakirja ei tässä tapauksessa ole viranomaisen tulostama eikä laatima. Toinen ongelma on myös, jos kyseessä on viranomaisen asiakirjan kannalta tarpeellinen henkilötunnus (esimerkiksi henkilön yksilöimiseksi välttämätön). Tällöin kyseessä ei ole lainkohdan edellyttämä tarpeeton henkilötunnus, vaan henkilötunnuksella on tarpeellinen rooli asiakirjassa eikä sitä siten voitaisi poistaa. Lisäksi kohdassa puhutaan merkitsemisestä, jolla voisi olettaa, että kyseessä on viranomaisen toimesta tapahtuva aktiivinen

toimi. Tällöin ei olisi automaattisesti oikeutta peittää henkilötunnusta, jotka ulkopuolinen on asiakirjassa toimittanut viranomaiselle.

Tietosuojalain 29 §:n 4 momentin nojalla voidaan siis sen piiriin kuuluvista asiakirjoista poistaa henkilötunnukset, mutta avoimeksi jää, soveltuuko säännös asiakirjoissa oleviin tarpeellisiin henkilötunnuksiin. Samalla tavalla tulkinnanvaraista on, soveltuuko säännös asiakirjoihin, joissa henkilötunnus ei ole viranomaisen merkitsemä tai viranomaisen henkilörekisterin perusteella tulostettu tai laadittu.

Konkreettisesti tämä tulee esiin esimerkiksi silloin, kun viranomaiselle on sen valvontaan liittyen toimitettu asiakirja, jossa on henkilötunnus ja yksityinen pyytää asiakirjaa kotitalouspoikkeuksen alle kuuluvassa tilanteessa. Henkilötunnuksia saattaa esimerkiksi olla säätiövalvonnan asiakirjoissa, joissa on toimitettu selvitys säätiön perustamista varten ja henkilöt on yksilöity henkilötunnuksella. Henkilötunnuksia saattaa olla viranomaiselle toimitetuissa tuomioistuimen asiakirjoissa, erilaisissa pöytäkirjoissa tms.

Kysymykseen liittyviä tulkintoja löytyy oikeusasiamiehen ratkaisusta
<https://www.oikeusasiamies.fi/r/fi/ratkaisut/-/eoar/923/2018>

Julkisuuslain päivitysehdotuksena on, että sinne otetaan säännökset henkilötunnuksen luovuttamisesta. Tällä hetkellä on hyvin epäselvää, miten voidaan perustella viranomaisen päätös olla luovuttamatta henkilötunnus, jos kyseessä on kotitalouspoikkeuksen soveltamisala. Henkilötunnus toimii kuitenkin usein tunnistautumisen välineenä eikä ole perustetta luovuttaa niitä yksityisille, jotka jäävät henkilötunnuksen luovuttamista säätelevän lainsäädännön ulkopuolelle.

Mahdollisesti myös muiden henkilötietojen kuin henkilötunnuksen luovuttaminen kotitalouspoikkeuksen piiriin kuuluvissa asioissa tulisi arvioida uudestaan; onko yksityisen henkilön tarpeellista saada esimerkiksi toisen henkilön osoitetiedot.

Julkisuuslain ja tietosuojalain välinen suhde

Julkisuuslain ja tietosuojalain välistä suhdetta toisiinsa tulisi myös selkeyttää. Julkisuuslaissa viitataan 16 §:n 3 momentissa tietosuojalakiin/-asetukseen ja tietosuojain 28 § viittaa taas takaisin julkisuuslakiin, jolloin kumpikin laki ohjaa arvioimaan tilanteen toisen lain mukaisesti ja tätä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena. Kyseessä on ”luuppiongelman”, joka löytyy myös tuosta ensimmäisestä oikeusasiamiehen ratkaisusta.

Luuppiongelmasta johtuen asiakirjoissa olevien henkilötietojen luovuttamisesta päättäminen jää tapauskohtaisena arviona viranomaisen tehtäväksi; missä määrin painotetaan julkisuutta ja missä määrin taas tietosuojaa. Näissä tilanteissa toisen lain säännöksiä ei noudateta täysin. Punninnan jättämisellä yksittäisille virkamiehille on olemassa riski, että samankaltaisissa asioissa päädytään eri lopputuloksiin, kun selkeitä säännöksiä ei ole olemassa. Nykykäytännössä on myös havaittavissa suuntaus, että julkisuuslaki on jäämässä tietosuojalain/-asetuksen jalkoihin, eikä tätä voida pitää hyvänä kehityksenä.

Luuppiongelmaan liittyen tulisi julkisuuslakiin saada selkeämmät säännöt, milloin julkisuuslain 16 §:n 3 momentin nojalla tietoja luovutettaessa käyttötarkoitusta tulee kysyä. Jokaiselta viranomaisen asiakirjoja vastaanottavalta ei pystytä tiedustelemaan perustetta henkilötietojen käsittelyyn, jos he pyytävät asiakirjan henkilörekisteristä. Toisaalta on julkisuusperiaatteen vastaista vaatia jokaiselta perustelua asiakirjapyyntöön ja ilman perustetta peittää henkilötiedot aina asiakirjoista.

Viranomaisten asiakirjojen osalta keskeiseksi nousee myös tietosuoja-asetuksen artikla 86 koskien henkilötietojen käsittelyä ja virallisten asiakirjojen julkisuutta. Artiklan mukaan viranomaiset taikka julkis- tai yksityisoikeudelliset yhteisöt yleisen edun vuoksi toteutetun tehtävän suorittamiseksi voivat luovuttaa viranomaisten tai yhteisöjen hallussa olevien virallisten asiakirjojen sisältämiä henkilötietoja viranomaiseen tai yhteisöön sovellettavan unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jotta voidaan sovittaa yhteen virallisten asiakirjojen julkisuus ja tämän asetuksen mukainen oikeus henkilötietojen suojaan.

6. Oletteko havainneet tiedon pyytäjien oikeusturvaan tai noudatettaviin menettelysäännöksiin liittyviä epäkohtia? Kuvatkaa tarkemmin millaisia?

Isoja epäkohtia lienee ei. Pieniä epäkohtia liittyy tiedon saamisen nopeuteen, koska viranomaisen voi käytännön syistä olla vaikea vastata laajoihin tietopyyntöihin nopeasti. Viranomaisen ei voi suojautua kiusaamistarkoituksessa tehdyiltä tietopyynnöiltä. Toisaalta tietoa pyytävä ei voi mitenkään varmistua siitä, mitä kaikkea tietoa viranomaisella on hallussaan. Edellä vastausten kohdassa 2 todettu sopii myös tähän: Avoimuuden ja salassapidon insentiivit laissa on asetettu mahdollisesti epätasapainoisesti siten, että viranomaisen on turvallisempaa olla antamatta tietoa kuin antaa se mahdollisesti salassapitovelvoitetta vaarantaen. Salassa pidettävän tiedon luovuttamisesta seuraa viranomaiselle / virkahenkilölle ankarampi seuraus kuin julkisen tiedon antamatta jättämisestä.

7. Minkälaisia toimia organisaationne jokapäiväisessä työssä on tehty julkisuusperiaatteen tehokkaan toteutumisen varmistamiseksi?

Henkiöstön suunnitelmallinen koulutus ja ohjeistus, asiakirjapyyntöihin vastaamisen keskittäminen tietyille virkamiehille, tiedon tuominen avoimen rajapintaan siltä osin kuin se ei sisällä henkilötietoja.

8. Koetteko, että julkisuusperiaatteen toteuttaminen ja julkisuuslain toimeenpano on resursoitu organisaatiossanne riittävällä tavalla? Onko organisaatiossanne riittävä ja ajantasainen osaaminen lain soveltamisesta?

Resurssointi on riittävällä tasolla. Osaaminen riittää, mutta kuten edellä on todettu, ongelma on julkisuuslain tulkinnavaraisuus ja ratkaisemattomat ristiriidat henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn kanssa - julkisuuslaki edellyttää tiedon luovuttamista, henkilötietojen suojaa koskevat säännökset estävät. Näin laajasti viranomaistoiminnassa sovellettavan yleislain, joka koskee yhteiskunnan eri toimijoita kattavasti, tulee olla nykyistä selkeämpi soveltaa. Nykyinen tilanne, jossa toistuvasti törmätään tilaneisiin, joissa asiantuntijoilta saa täysin päinvastaisia tulkintoja ei ole hyväksyttävää.

9. Mitkä ovat julkisuuslain kiireisimmät muutostarpeet? Mainitkaa enintään kolme tärkeintä.

Kokonaisuudistus osittaisuudistusten sijaan, koska yksittäisten pykäliden muutos lisää soveltamisongelmia, ei poista.

10. Muut mahdolliset kommentit ja toiveet, joita haluatte välittää työryhmälle julkisuuslain ajantasaistamistyössä huomioon otettavaksi.

-

Mantere Eero
Patentti- ja rekisterihallitus